

ઘોરણા : 9

ગુજરાતી

પાઠ : 21

તેજમલ

સ્વાધ્યાય સોલ્યુશન

Sem : 2

પ્રશ્ન : 1 નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી લખો.

(૧) કોરા કાગળનો અર્થ

(૨) વાંચી ન શકાય તેવો પત્ર

(૩) યુદ્ધની ધમકીભર્યો પત્ર

(૪) કશું જ લઘું ન હોય તેવો પત્ર

(૫) સફેદ રંગનો કાગળ

(૨) દાદા શા માટે રડતા હતા ?

(ક) દુશ્મનોના લશ્કરનો સામનો કરનાર પુત્રો નથી.

(ખ) દાદાના દીકરાઓ યુદ્ધમાં શહીદ થયા હતા.

(ગ) દાદાને પત્ર વાંચતાં આવડતું નથી.

(ધ) દાદાને તલવારના ધા વાગ્યા હતા.

(૩) દીકરણ વળાવી ઘરે પધારેલા તેજમલને...

(ક) દાદાએ ખૂબ જ ઠપકો આપ્યો.

(ખ) દુશ્મનો માટે સહાનુભૂતિનો ભાવ થયો.

(ગ) હવે ક્યારેય યુદ્ધમાં ન જવાની પ્રતિજ્ઞા લેવડાવી.

(ધ) દાદા અને કાકાએ મોતીઢાંથી વધાવ્યાં.

(૪) નીચેનામાંથી કયું વિધાન તેજમલને લાગુ પડતું નથી ?

(ક) હૈયે હિમત રાખો દાદા અમે વહારે ચડશું રે

(ખ) હાથનાં ત્રાજવા દાદા બાંયલડીમાં રહેશે રે

(ગ) તેજમલ સૌ સાથીડાની પાછળ રહ્યાં

(ઘ) પગનાં ત્રાજવા દાદા મોજડિયુંમાં રહેશે રે

પ્રશ્ન : 2 નીચેના પ્રશ્નનો બે-ત્રણ વાક્યમાં ઉત્તર આપો.

- (1) દાંત રંગાવ્યા બાબતે તેજમલ કયો ખુલાસો આપે છે ?
- તેજમલ નાનાં હતાં ત્યારે મોસાળ ગયાં હતાં. મોસાળમાં એમનાં હોંશીલાં માખીએ એમના દાંત રંગાવ્યા હતા.

(2) સોનાની દુકાને તેજમલ કઈ કસોટીમાંથી પાર ઉત્તર્યા તે
જણાવો.

➤ તેજમલ પોતાના સાથીઓ સાથે સોનીની દુકાને ગયાં. ત્યાં
પુરુષ અને લ્લીની પરખ કરવાની હતી. સામાન્ય રીતે પુરુષો
બેરખાંની કિંમત પૂછતા હોય છે અને લ્લીઓ જૂમણાંની કિંમત
પૂછતી હોય છે. અહીં તો અવળું શર્યું. તેજમલે બેરખાંની કિંમત
પૂછી. આ રીતે સોનીની દુકાને તેજમલ પોતાની ઓળખ
છુપાવવાની કસોટીમાંથી પાર ઉત્તર્યા.

પ્રશ્ન : ૩ નીચેના પ્રશ્નોનાં સાત-આઠ લીટીમાં ઉત્તર આપો.

- (1) તેજમલને ઓળખવા સાથીઓએ કઈ કઈ પરીક્ષા કરી ? અને આ પરીક્ષામાં તેજમલ કઈ રીતે પાર ઉત્તર્યા ? તમારા શબ્દોમાં લખો.
- દુશ્મનો ઓળખી ન શકે એ માટે તેજમલે એક યુક્તિ વિચારી. તેજમલ પોતાના સાથીપુરુષોને સૌપ્રથમ સોનીની દુકાને લઈ ગઈ. તે જાણતી હતી કે ત્યાં સ્ત્રી અને પુરુષ બંનેની કસોટી થઈ જશે, કેમ કે પુરુષ બેરખાંમાં મોહાશે અને સ્ત્રી એનાં ઝૂમણાંમાં

મોહશે; પરંતુ અહીં તો પુરુષો સ્ત્રીનાં જ્રમણાંમાં મોહયા, પણ
તેજમલ ઠાકોરે તો બેરખાં પસંદ કર્યા. એ પછી તેજમલ સાથીઓને
વાણિયાની દુકાને લઈ ગઈ. ત્યાં પણ તેને થયું કે પુરુષ પાદડીનાં
મૂલ પૂછશે અને સ્ત્રી ચૂંદડીનાં મૂલ પૂછશે, પણ તેમ થયું નહિ.
સાથીપુરુષોએ ચૂંદડીની કિંમત પૂછી અને તેજમલે મોળીડું પસંદ
કર્યું. આ રીતે તેજમલ પરીક્ષામાં પાર ઉત્તર્યા.

(2) સ્વીસહજ કઈ કઈ લાક્ષણિકતાઓ કાવ્યમાં વર્ણવાઈ છે ? એ લાક્ષણિકતાને છુપાવવા તેજમલની શી યુક્તિઓ છે ?
વિગતે જણાવો.

➤ સામાન્ય રીતે સ્વીઓ માથે વાળનો અંબોડો વાળે છે. કાનમાં અકોટાં પહેરતી હોય છે. હાથ અને પગ છુંદણાં છુંદાવતી હોય છે. દાંત રંગાવતી હોય છે અને નાક વીંધાવતી હોય છે.
તેજમલમાં પણ આ જ સ્વીસહજ લાક્ષણિકતાઓ હતી. જ્યારે તેજમલે યુદ્ધમાં લડવાની અને એ રીત પિતાને મદદ કરવાની

વાત કરી ત્યારે પિતાની મૂંજવણ એ હતી કે તેજમલ ઓળખાઈ
જશે. તેજમલ એમ કાંઈ હારે તેવી ન હતી. તેણે માથાના
અંબોડામાં મોઢિયું રાખી દીધું. કાનમાં પહેરેલાં અકોટાં ફંકાઈ
જાય એ માટે કાનની ફરતે બુકાની બાંધી દીધી. તેણે લાંબી
બાંધની ચોળી પહેરીને હાથનાં છુંદણાં છુપાવી દીધાં. પગમાં
મોજડી પહેરીને પગનાં છુંદણાં છુપાવી દીધાં. આમ, તેજમલે
આવી યુક્તિઓ કરીને પોતાની સ્વીસહજ લાક્ષણિકતાઓને
છુપાવી દીધી.

પ્રશ્ન : 4 નીચેની કાવ્યપંક્તિ સમજાવો.

(1) શીદને રુવો છો દાદા શું છે અમને કહોને રે
દળકટક આવ્યું છે દીકરી વહારે કોણ ચડશે રે.

> દીકરી તેજમલ ઠકોર દાદાને રડતાં જોઈને પૂછે છે : દાદા, શા માટે
રડો છો? શું કારણ છે એ અમને જણાવો. ત્યારે દાદાએ દીકરી
તેજમલને કહ્યું : “આપણા રાજ પર દુશ્મનોનાસૈન્ય આકમણ કર્યું છે.
મારી મદદે કોણ આવશે?” સાત-સાત દીકરીના પિતાને એક પણ પુત્ર
નથી. આથી આ દુશ્મનોને કોણ હરાવશે એની ચિંતાને કારણે તેઓ રડી
રહ્યા હતા.

THANKS

